

JISSD

JOURNAL OF INTEGRATION SOCIAL SCIENCES AND DEVELOPMENT

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Vol. 2 No. 1 January - June 2022

ISSN : 2985-2137 (Online)

Journal of Integration Social Sciences and Development ปีที่ 2 ฉบับที่ 1

JISSD

ISSN: 2985-2137 (Online)

Journal of Integration Social Sciences and Development Vol. 2 No. 1

Journal of Integration Social Sciences and Development

สำนักงาน รดาเทรนนิง แอนด์ ดีเวลลอปเมนต์

307/5 หมู่ 9 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร 093-3635858, E-mail: ajisd2435@gmail.com

เจ้าของ: สำนักงาน รดาเทรนนิง แอนด์ ดีเวลลอปเมนต์ 307/5 หมู่ 9 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร แสงไทย วิทยาลัยพิษณุพนธ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

อาจารย์ วิยะดา วรรณพันธ์

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี

กองบรรณาธิการ:

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัยรัฐ ห่มน้าว

วิทยาลัยพิษณุพนธ์

รองศาสตราจารย์ ศรดา ชัยสุวรรณ

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร ไทยมา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต สว่างคำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เริ่มศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณธิตา ยลวิลาศ

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ดร.สภัทรศักดิ์ คำสามารถ

มหาวิทยาลัยธนบุรี

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

Journal of Integration Social Sciences and Development มีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ
ดังนี้

- ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/JISSD/index> เปิดรับพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope)

Journal of Integration Social Sciences and Development ISSN : 2985-2137 (Online) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ ในสาขาที่เกี่ยวข้องด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขา รัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการ สาขาศึกษาศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านสังคมศาสตร์ ปีละ 2 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับด้านสังคมศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านสังคมศาสตร์
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

บทบรรณาธิการแถลง

Journal of Integration Social Sciences and Development ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565) ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 2 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

ดิฉันในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกองบรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดีๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธรดา แพงไทย

บรรณาธิการ Journal of Integration Social Sciences and Development

สารบัญ

บทความวิจัย

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ CIPPA MODEL เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท21001) ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอหนองพอก จิตติยา รัตอัน, สุรติ วิภักดิ์, ปัทมา เวียงอินทร์, สุภัทรรศกดิ์ คำสามารถ	1-12
การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบบารมี ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี กรกุลผลทอง นามปักไต้	13-20
ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มานะ โคดชัย	21-28
ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อุไรภรณ์ ศรีจุมพล	29-38
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ลดาวัลย์ วงศ์สินธุ์	39-48

The Development of a Learning Activity teaching method on CIPPA MODEL subject Poem of Thai language (PT21001) for Mathayomsuksa Students of Non-Formal and Informal Education Nongphok District

Thitiya Rad-un^{1*} Surat Wiphak² Pattama Wieng-in¹ and Supattarasak Khumsamart²

¹Nongphok District Non-Formal and Informal Education Center, Thailand

²Roi Et Provincial Office of the Non-Formal and Informal Education, Thailand

*Corresponding author: thitiya.radun@gmail.com

ABSTRACT

Research on the development of learning activities using the CIPPA method (CIPPA MODEL) Subject: Poem, Thai language (PT21001) of lower secondary school learners Non-Formal and Informal Education Nongphok District The objectives were to study and compare learning achievement. efficiency of learning activities and satisfaction of learning management with CIPPA MODEL learning method, Thai language course (PT 21001) titled Poems of lower secondary school students. Non-Formal and Informal Education Nongphok District, the first semester of the academic year 2021, enrolled 20 students in Thai language course (PT 21001). 1)The research instruments consisted of: Thai language course (PT 21001) 2) Academic achievement test 3) The questionnaire on the satisfaction of students towards the development of learning activities with the CIPPA method of teaching (CIPPA MODEL) on verse, the statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation. looking for efficiency and t-test dependent hypothesis testing. Results of finding the effectiveness of learning activities with CIPPA MODEL learning method for Thai language course (PT 21001) titled Poems of lower secondary school students. It has an efficiency/to 81.50/82.17, which is higher than the 80/80 benchmark. Results of studying performance with CIPPA MODEL Learning method of Thai language course (PT 21001) Subject: Poems of lower secondary school students have a higher-grade point average after school statistically significant at level .05. The results of a study on the satisfaction of learning management with a CIPPA MODEL learning method in Thai language course (PT21001) titled Poems of lower secondary school students. Overall, it was at the highest level.

Keywords: Learning Activities, Poems, CIPPA MODEL

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ CIPPA MODEL

เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001)

ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอหนองพอก

ฐิตยา รัตอนัน^{1*} สุรติ วิกิต² ปัทมา เวียงอินทร์¹ และ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ²

¹ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ประเทศไทย

²สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ประเทศไทย

*Corresponding author: thitiya.radun@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอหนองพอก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอหนองพอก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาไทย (พท 21001) จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่อง บทร้อยกรอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาประสิทธิภาพ และการทดสอบสมมติฐานแบบ t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าประสิทธิภาพ/เท่ากับ 81.50/82.17 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ผลการศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้, บทร้อยกรอง, วิธีการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL)

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัด

การศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและ สมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ และรองรับการศึกษา การเรียนรู้และความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการใหม่ (จรรยาเกียรตินพวงศ์กุลสอน, 2560) และได้มีการวางกรอบและแนวทางในการจัดการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา ตามที่ระบุในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และในมาตรา 24 (3) การจัดกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงยึดการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการให้รู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทยมีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้าและมีความรู้เป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีศักยภาพในการจัดการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ความรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การประกอบอาชีพกลุ่มสาระการเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิต และกลุ่มสาระการเรียนรู้การพัฒนาสังคม รวมถึงกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษาเป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยนักศึกษาสามารถเลือกทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามความสนใจหรือความถนัด เน้นการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมมีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษา นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับสถานศึกษา และการทดสอบระดับชาติ (N-Net) ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพ ซึ่งมีความสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดมาน้อยเพียงใด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนด

นโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 และ

ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ความเห็นชอบตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ และการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560) และจะต้องพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ตามช่วงวัย ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) เนื่องจากการอ่านและการรู้หนังสือ (Reading and Literacy) เป็นทักษะที่สอดคล้องและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ การอ่านอย่างคล่องแคล่วและเข้าใจความหมาย จะนำมาซึ่งความรู้และส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ แยกแยะ และประยุกต์ใช้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดสื่อสารให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจได้ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียง อย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนานตนเอง นอกจากนั้นยัง ต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลค่ามากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบขณะเดียวกันการสอนภาษาไทย จะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรม และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้ สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษาวรรณคดีและวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้อง มีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้องสละสลวยตามหลักภาษา อ่านวรรณคดีที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสั่งสมมายาวนาน และอ่านวรรณกรรมต่างๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้ชีวิตคนและโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่างๆ (หลักสูตรภาษาไทยโรงเรียนสตรีอ่างทอง, 2560)

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้าง และสาระสำคัญของรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ ดังนี้ 1. การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญเพราะช่วยให้สามารถรับรู้ข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆ ของสังคม ทำให้ปรับตัวได้กับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ สามารถวิเคราะห์ วิจัยและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 2. การเขียนเป็นการสื่อสารที่จัดระบบความคิด การเลือกประเด็น การเลือกสรรถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดเป็นตัวอักษรในการสื่อความรู้ ความคิด ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก จากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน 3. การฟัง การดู และการพูด เป็นทักษะที่สำคัญของการสื่อสารในการดำเนินชีวิตประจำวันจึงจำเป็นต้องเข้าใจหลักการเบื้องต้น และต้องคำนึงถึงมารยาทในการฟัง การดูและการพูดด้วย 4. การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักภาษา ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของคนไทยจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาและต้องอนุรักษ์ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติสืบต่อไป 5. การใช้ทักษะทางภาษาไทยในการแสวงหาความรู้ การเข้าใจระดับของภาษาสามารถใช้คำพูดและเขียนได้ดี ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม 6. วรรณคดีไทยเป็นมรดกของภาษาและวัฒนธรรมที่มีคุณค่า เป็นมรดกทางปัญญาของคนไทยแสดงถึงความรุ่งเรืองของวัฒนธรรมทางภาษา เป็นการเชิดชูความเป็นอารยะของชาติ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2554) จากจุดประสงค์ของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยมีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาการทางภาษาในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน การเรียนภาษาไทยจึงควรเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจทางภาษา คือ การฟังการอ่าน และทักษะการใช้ภาษาคือการ พูดและการเขียน จนสามารถใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดความเข้าใจแสวงหาความรู้และมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอันจะนำไปสู่การมีชีวิตที่ผาสุกในสังคม ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงในการสอนภาษาไทยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายคือ ครูซึ่งควรตระหนักถึงความมุ่งหมายดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับวิธีการสอน

ภาษาไทยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายคือครูซึ่งควรตระหนักถึงความมุ่งหมายดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถให้ครอบคลุมตามโครงสร้างและสาระสำคัญของหลักสูตรรายวิชา สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งจากการศึกษาโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) พบว่า สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ได้แก่ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและกระบวนการแสวงหาความรู้ประกอบด้วยแนวคิด 5 แนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดการสร้างความรู้ 2) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ 4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ และ 5) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ มีขั้นตอนการดำเนินการ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติ และ/หรือการแสดงผลงาน และขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ (ทิสนา เขมณี, 2558) รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) นี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริงโดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก อาทิ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิสัมพันธ์สังคม และกระบวนการแสวงหาความรู้ เป็นต้น และยังเป็นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามสนใจอย่างกว้างขวาง ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ CIPPA คือ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน สามารถอธิบาย ชี้แจง ตอบคำถามได้ดี นอกจากนั้นยังได้พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นกลุ่ม การสื่อสาร รวมทั้งเกิดความใฝ่รู้ด้วย

เพื่อให้การเรียนวิชาภาษาไทยมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาด้านการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ (CIPPA MODEL) รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชาภาษาไทย (พท 21001)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 549 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่ม 10 คน. อำเภอหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 คน

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ในการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ผู้ศึกษาได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ความรู้พื้นฐาน หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย (พท 21001) และคู่มือการสอนวิชาภาษาไทยของ กระทรวงศึกษาธิการ

2.1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ซึ่งมีแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี มี 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติ และ/หรือการแสดงผลงาน

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาในรูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.1.3 จัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยมีแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน ใช้เวลาสอนจำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง

(1) นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อกลุ่มงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการ กศน.อำเภอหนองพอก เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสม และความถูกต้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ระยะเวลาที่ใช้สอน ตลอดจนภาษาที่ถูกต้อง

(2) นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสม และความถูกต้องมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของกลุ่มงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการ กศน.อำเภอหนองพอก

(3) นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2. ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จากเอกสารและตำราเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาภาษาไทย

2.2.2 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วนำไปให้กลุ่มงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ

2.2.4 นำแบบทดสอบที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดสอบกับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 กศน.อำเภอหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้ผ่านการเรียน เรื่อง บทร้อยกรอง มาแล้วในภาคเรียนที่แล้ว จำนวน 20 คน

2.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(1) ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลการทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

(2) ผู้ศึกษาดำเนินการสอนกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL

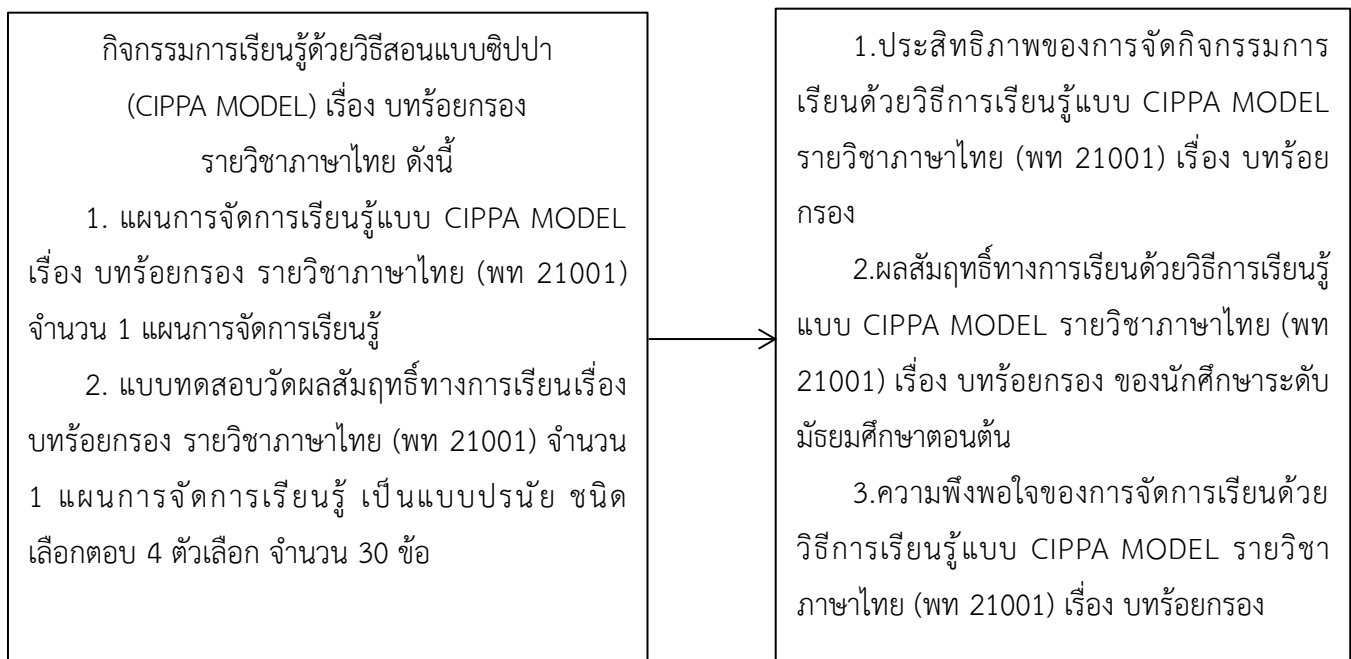
(3) เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับเดิม แล้วเก็บรวบรวมผลการทดสอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

(4) นำคะแนนที่รวบรวมได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทร้อยกรอง รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL

คะแนนก่อนเรียน E_1	คะแนนหลังเรียน E_2	ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL E_1/E_2
81.50	82.17	81.50/82.17

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.50 และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 82.17 ดังนั้น ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 81.50/82.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	20	18.16	1.27	22.29
หลังเรียน	20	26.1	1.29	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.54$) และค่า S.D. เท่ากับ 0.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$, S.D. 0.66) เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาที่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. 0.59) เนื้อหาอ่านง่าย อ่านแล้วเข้าใจ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. 0.58) กิจกรรมที่นำมาใช้ในการเรียนมีความน่าสนใจ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$, S.D. 0.66) กิจกรรมที่นำมาใช้มีความเหมาะสม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$, S.D. 0.78) ผู้เรียนทุกคนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

หรือร่วมกับกลุ่มทุกกิจกรรม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. 0.65) การตั้งคำถามของแบบทดสอบครอบคลุมทุกเนื้อหา มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. 0.65) ผู้เรียนได้ทราบผลคะแนนของแบบทดสอบทันที มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. 0.65) และแบบทดสอบมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$, S.D. 0.74)

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.4	0.66	มาก
1.2 เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	4.55	0.59	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาอ่านง่าย อ่านแล้วเข้าใจ	4.65	0.48	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 กิจกรรมที่นำมาใช้ในการเรียนมีความน่าสนใจ	4.6	0.66	มากที่สุด
2.2 กิจกรรมที่นำมาใช้มีความเหมาะสม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.3	0.78	มาก
2.4 ผู้เรียนทุกคนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หรือร่วมกับกลุ่มทุกกิจกรรม	4.65	0.65	มากที่สุด
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล			
3.1 การตั้งคำถามของแบบทดสอบครอบคลุมทุกเนื้อหา	4.55	0.74	มากที่สุด
3.2 ผู้เรียนได้ทราบผลคะแนนของแบบทดสอบทันที	4.65	0.65	มากที่สุด
3.3 แบบทดสอบมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.5	0.74	มาก
เฉลี่ย	4.54	0.66	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL เรื่อง บทร้อยกรอง พบว่า มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.50/82.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ศรีกระรัตน์ (2565) เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 84.71/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี ภูมิเอี่ยม (2558) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 มี

ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนำไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 15 คน มีประสิทธิภาพ 80.41/81.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนาพร รังคะราช (2558) เรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบซีปป์ (CIPPA MODEL) ที่ใช้สื่อประสม (Multimedia) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ความคล้าย วิชาคณิตศาสตร์ 5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัศวิน พุ่มมรินทร์ (2556) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบซีปป์ (CIPPA MODEL) เรื่องลำดับและอนุกรมที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบซีปป์ (CIPPA MODEL) เรื่องลำดับและอนุกรม สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL รายวิชาภาษาไทย (พท 21001) เรื่อง บทร้อยกรอง ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนาพร รังคะราช (2558 : 191) มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบซีปป์ (CIPPA MODEL) ที่ใช้สื่อประสม (Multimedia) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ เรื่องความคล้ายวิชาคณิตศาสตร์ 5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ศรีกระรัตน์ (2563) เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง ตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL สามารถนำไปปรับใช้สำหรับการเรียนการสอนในระดับและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้

1.2 ครูผู้สอนที่จัดการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ควรศึกษารูปแบบการสอนแบบ CIPPA MODEL ให้เข้าใจชัดเจน เพื่อให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนและส่งผลให้ผู้เรียนได้ผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ CIPPA MODEL ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจคำถามได้ถูกต้องและถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาที่หลากหลายและถูกต้อง ครูควรเตรียมคำถามให้พร้อม และครูควรดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง คอยให้คำปรึกษาใน ขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรม

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ครูผู้สอนควรจัดบริบทห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนในแต่ละกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ในการแบ่งกลุ่มควรลดความสามารถของผู้เรียนที่เรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.5 ครูผู้สอนควรบันทึกสภาพปัญหาและข้อสงสัยที่ผู้เรียนซักถามและสงสัย เพราะถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนาและปรับปรุงการทำกิจกรรมมาแล้ว แต่อาจมีข้อบกพร่องที่ยังไม่พบจึงควรติดตามผลการใช้ เพื่อนำเอาข้อบกพร่องที่พบไปปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6 ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเขียนบทร้อยกรอง เช่น จัดประกวดแข่งขันการแต่งบทร้อยกรองในวันภาษาไทย และวันสำคัญต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถและปลูกฝังการอ่าน การเขียน และการฟัง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). ชุดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). นโยบายและการแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรูญเกียรติ พงศ์กุลสร. (2560). ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพรู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557) คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล. (รายงานวิจัยคณะศึกษาศาสตร์). อุตรธานี: วิทยาลัยสันตพล.
- ทรง จิตประสาท. (2526). วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. ฉะเชิงเทรา: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา.
- ทิศนา แคมณี. (2540). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระจรรพษ์ จิงประยูร. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3. (การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- พิสนุ พองศรี. (2549). วิจัยทางการศึกษา “แนวคิดทฤษฎี”. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- ภาวิณี ภูมิเยี่ยม. (2558). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรรณ โสมประยูร. (2534). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรภรณ์ ศรีภักดิ์. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วัฒนาพร รังคะราช. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ที่ใช้สื่อประสม (Multimedia) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ความคล้าย วิชาคณิตศาสตร์ 5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อัศวิน พุ่มรินทร์. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่องลำดับและอนุกรมที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Assessment of needs for developing charismatic leadership of School Administrators Under Udon Thani Secondary Educational Service Area Office

Konkunphonthong Nampaktai^{1*}

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author: pnampaktai@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the present state, desirable state, and priority needs index of charismatic leadership development of school administrators under Udon Thani secondary educational service area office and there were two sample groups comprising respondents and interview respondents. The sample was selected by using Krejcie and Morgan's table of 335 people. The research instruments were questionnaires which had an Index of Item Objective Congruence (IOC) value of 1.00 and the reliability of 0.95, an interview, and appropriability and possibility of evaluation forms. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}). The research results were found that: The present state of charismatic leadership development of school administrators under Udon Thani secondary educational service area office as a whole was at the average level. The desirable state as a whole was at the above average level. Priority needs index of charismatic leadership as a whole was 0.45 (PNI_{Modified} = 0.45).

Keywords: Charismatic Leadership, Appropriability, Possibility, School Administrators

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบบารมี ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

กรกุลพลทอง นามปักใต้^{1*}

¹วิทยาลัยพินิจบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author: pnampaktai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และดัชนีความต้องการจำเป็นโดยรวม 0.45 ($PNI_{Modified} = 0.45$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบบารมี, ความเหมาะสม, ความเป็นไปได้, ผู้บริหารโรงเรียน

© 2022 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

สภาพสังคมในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันสูงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ประเทศไทยเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กำลังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆ รวมไปถึงการบริหารการศึกษา ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ สถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีผู้นำที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและเป็นผู้นำที่มีศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อความอยู่รอดและให้การบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางที่ดี สามารถนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งตัวแปรสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการบริหารให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การพัฒนาผู้นำที่มีศักยภาพและมีพลังในทางบวกจะทำให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่การพัฒนาได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (เตือนใจ สุนกุล, 2562)

ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลของผู้นำเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมีวัตถุประสงค์ ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย เพื่อให้กลุ่มร่วมมือกันทำงานไปสู่เป้าหมายอย่างราบรื่น ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการ เพราะจะทำให้มีการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดจุดมุ่งหมายขององค์กร บรรลุเป้าหมายองค์กร ไม่ว่าจะเป็นในระดับใด ภาวะผู้นำล้วนมีความสำคัญ เพราะก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำ คือ ผู้นำที่มีอิทธิพลเหนือผู้ตามโดยไม่ได้อาศัยตำแหน่งอำนาจหน้าที่และประเพณีที่ยึดถือกันมา เป็นบุคคลที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีความฉลาด เชื่อมั่นในตนเอง สามารถก่อให้เกิดความผูกพันทางจิตใจที่ล้าลึกระหว่างผู้นำกับผู้ตาม สามารถที่จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงคุณค่าและความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติกันมาช้านานได้ไม่เกรงกลัวที่จะเสี่ยงในการทำงานใดๆ ภาวะผู้นำดังกล่าว คือ ภาวะผู้นำแบบบารมีหรือภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษ (Charismatic Leadership) ผู้นำแบบบารมี เป็นผู้ที่มิพบาท มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความรู้สึกของสมาชิก ในองค์กร มองประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กล้าเสี่ยง กล้าลอง กล้าทำทนาย

แม้ว่า จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก มีความเป็นเลิศในการสื่อสาร นำไปสู่ความเชื่อมั่น ศรัทธาจากผู้ตามอย่างเต็มใจ ผู้นำแบบบารมีเป็นผู้มีอำนาจจากความสามารถพิเศษเฉพาะตนมีอิทธิพล เห็นอกเห็นใจบุคคลทั่วไปต่อผู้ตาม โดย Weber (1947) เป็นผู้ริเริ่มนำ คำว่า“บารมี”(Charisma) มาใช้ในการอธิบายภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ นับตั้งแต่ Weber เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบารมีดังกล่าว ก็มีข้อขัดแย้งทางความคิดโดยแท้จริงแล้ว บารมีนั้นเป็นผลสำคัญที่เกิดขึ้นจากคุณลักษณะปฐมนิเทศ (Attributes) ของผู้นำ และเงื่อนไขสถานการณ์หรือ ว่าเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction Process) ระหว่างผู้นำและผู้ตามเหตุนี้ในปัจจุบันจึงยอมรับว่าบารมีเป็นผลของการรับรู้ของผู้ตามที่มีต่อผู้นำ อันเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ต่อกันภายใต้บริบทของสถานการณ์ และความต้องการปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มผู้ตาม (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2545)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ตามกรอบทิศทางของแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ โดยมีเป้าประสงค์ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการศึกษา ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน บริหารเชิงบูรณาการ มีนวัตกรรมเทคโนโลยีและกำกับติดตามประเมินผลเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสู่มาตรฐานสากล เน้นการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ ปรับปรุงการทำงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้ความเชื่อถือและถูกต้อง บุคลากรในองค์กร มีความร่วมมือร่วมใจ และทำงานเป็นทีมอย่างดียิ่ง จากเป้าประสงค์ข้างต้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ที่ต้องการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีมาขับเคลื่อนองค์กร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, 2563)

การพัฒนาภาวะผู้นำแบบบารมีเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่ออธิบายคุณลักษณะ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เป็นรูปแบบเชิงกายภาพที่เสมือนจริง แสดงถึงโครงสร้างความสัมพันธ์สิ่งที่ศึกษาให้เข้าใจ เห็นเป็นรูปธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบบารมี จากการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนักการศึกษา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล การสร้างแรงบันดาลใจ การมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม การมีความกล้าที่จะเสี่ยง และการส่งเสริมภาพลักษณ์ ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนเพื่อการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานตามภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำพาองค์กรของตนเองสู่การเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีจำนวน 63 โรงเรียน ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 134 คน และครู จำนวน 2,379 คน รวมทั้งหมด จำนวน 2,513 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 335 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเปิดตารางกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert scale) ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNIModified)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือด้วยตนเอง โดยสร้างแบบสอบถามเป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้องและหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ซึ่งดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1. การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล 2. การสร้างแรงบันดาลใจ 3. การมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม 4. การมีความกล้าที่จะเสี่ยง 5. การส่งเสริมภาพลักษณ์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาร่างแบบสอบถาม ตามคำนิยามของภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีและวัตถุประสงค์เป็นหลัก จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ตอน

4. ตรวจสอบความครอบคลุมขององค์ประกอบของสาระการวัด ความถูกต้องเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา ความเรียบร้อย และนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข

5. นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไข เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แล้วนำมาปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีแผนการเก็บข้อมูล การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ในแต่ละชุดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์ ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียนจากผู้บริหารและครู จำนวน 335 คน โดยจำแนกเป็น 5 องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบบารมี วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของข้อมูล (PNI_{Modified}) ผลปรากฏดังในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีในภาพรวม

ภาวะผู้นำแบบบารมี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	2.95	.31	ปานกลาง	4.29	.73	มาก	0.45	4
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	2.96	.30	ปานกลาง	4.32	.71	มาก	0.46	3
3. การมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม	2.81	.40	ปานกลาง	4.23	.72	มาก	0.51	1
4. การมีความกล้าที่จะเสี่ยง	3.01	.36	ปานกลาง	4.29	.72	มาก	0.43	5
5. การส่งเสริมภาพลักษณ์	2.95	.34	ปานกลาง	4.39	.68	มาก	0.49	2
รวม	2.94	.22	ปานกลาง	4.30	.67	มาก	0.45	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีความกล้าที่จะเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.30) และการมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.40)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การส่งเสริมภาพลักษณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.71) และการมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.72)

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีในภาพรวมพบว่า ค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.43 ถึง 0.51 ด้านความต้องการที่จะพัฒนาพบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม ลำดับที่ 2 คือ การส่งเสริมภาพลักษณ์ ลำดับที่ 3 คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ลำดับที่ 4 คือ การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ลำดับที่ 5 คือ การมีความกล้าที่จะเสี่ยง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีความกล้าที่จะเสี่ยง แสดงว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับความกล้าที่จะเสี่ยง กล่าวหาญเมื่อเจอภาวะวิกฤติ คิดบวกต่อปัญหาและหาทางออกเมื่อเผชิญกับปัญหา สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550) ที่ได้กล่าวว่า ความกล้าเสี่ยงและความกล้าหาญเป็นลักษณะชีวิตพื้นฐานที่มักพบในบุคคลที่มีแนวโน้มเป็นผู้นำ ผู้ที่มีความกล้าหาญจะสงบเมื่อเผชิญวิกฤตร้ายแรง โดยพยายามที่จะเอาชนะความกลัวไม่ยอมให้ความกลัว มาขัดความมุ่งมั่นของตน ในขณะที่คนอื่นอาจหวั่นไหวและเกิดความกลัว ความกล้าหาญจะเป็นแรงกระตุ้นให้

คิดแก้ปัญหาคือปัญหา พยายามคิดหาทางออก และถ่ายทอดเป็นคำพูดที่มีพลังและให้กำลังใจทุกคนให้กล้าเผชิญปัญหา สอดคล้องกับ กรรณิการ์ วัฒนาวิโส (2551) และ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) ได้กล่าวว่า การมีภาวะผู้นำเชิงอำนาจจะมี ผู้บริหารจะต้องสามารถบริหารความเสี่ยง (Enterprise Risk Management) ในระดับยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และความเสี่ยงในระดับปฏิบัติการในการดำเนินงานได้ และสอดคล้องกับ Piscione (2014) ได้กล่าวว่า ความกล้าเสี่ยงเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่กล้าตัดสินใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งลักษณะของผู้บริหารที่มีความกล้าเสี่ยงมักจะมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้ 1) มีความกล้าหาญ 2) มีความคิดสร้างสรรค์ 3) มีความใฝ่รู้ 4) มุ่งสร้างสรรค์พัฒนา 5) มีที่ปรึกษา ผู้ที่กล้าเสี่ยงต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลที่มีแนวคิดคล้ายคลึงกันเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน 6) เชื่อว่าทุกสิ่งเป็นไปได้ และ 7) ยอมรับความล้มเหลว

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุดรธานีในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมภาพลักษณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนยังมีความต้องการเสริมสร้างระดับการปฏิบัติให้สูงขึ้น หรือต้องการทราบแนวทางในด้านการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Mumford et al. (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ดีขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ 6 ด้าน คือ 1) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Characteristics) ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความสุขร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ 2) ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) ได้แก่ มีการศึกษาดี สถานะทางสังคมที่ดี 3) สติปัญญา (Intelligence) ได้แก่ การมีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจดี มีทักษะในการสื่อความหมาย และการพูด 4) บุคลิกภาพ (Personality) ได้แก่ การมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 5) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน (Task-Related Characteristics) ได้แก่ มีความปรารถนาที่จะทำให้อะไรดีที่สุด มีความรับผิดชอบไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคและมุงงาน และ 6) ลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) ได้แก่ ปรารถนาที่จะร่วมมือในการทำงานกับคนอื่น ๆ มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เข้าสังคมเก่ง และเฉลียวฉลาด สอดคล้องกับ Krume (2015) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของภาวะผู้นำแบบบารมีในสถานประกอบการ พบว่า บทบาทของผู้นำ คือ การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงต้องเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และมีความสามารถในการสื่อสารเพื่อที่จะจูงใจผู้อื่น บทบาทของการบริหารจัดการประกอบด้วย ความสามารถที่จะมีอิทธิพลต่องานของบุคคลและกลุ่มคน ในปัจจุบันนี้ภาวะการตลาดของโลกมีการแข่งขันสูง มีข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อดำเนินกิจการของสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการดำรงอยู่และการเจริญเติบโตของสถานประกอบการ ในการที่จะเป็นสถานประกอบการแข่งขันสูง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น สถานประกอบการจึงต้องการผู้บริหารที่มีบารมี ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการนำผู้ใต้บังคับบัญชาให้บรรลุ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานประกอบการ สอดคล้องกับ OZGENEL (2020) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำแบบบารมีในวัฒนธรรมโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบบารมีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมแบบพันธกิจ วัฒนธรรมบริการ วัฒนธรรมแบบราชการ และ รูปแบบของภาวะผู้นำแบบบารมีเป็นตัวแปรพยากรณ์ของ วัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมบริการ วัฒนธรรมแบบพันธกิจ และวัฒนธรรมแบบราชการ ตามลำดับ ภาวะผู้นำแบบบารมีอธิบายความแปรปรวนด้านวัฒนธรรมแบบพันธกิจที่ 29% วัฒนธรรมบริการที่ 35% วัฒนธรรมองค์กรที่ 36% และวัฒนธรรมแบบราชการที่ 5%

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำแบบบารมีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุดรธานีในภาพรวมพบว่า ค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.43 ถึง 0.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยียม มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การส่งเสริมภาพลักษณ์ และการมีความกล้าที่จะเสี่ยง เป็นอันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการที่จะพัฒนาการมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยียมเป็นอันดับแรก ดังนั้นควรส่งเสริมให้มีการสนับสนุนและพัฒนาทักษะการสื่อสาร อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ ชีรวิร์ แพบัว (2564) ได้วิจัยเรื่องทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 พบว่า 1) ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การพูด การเขียน ท่าทาง และสื่อ/เทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ อิทธิศักดิ์ ศิริจันทร์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะการสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้นำและผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเลือกใช้รูปแบบและระดับของการสื่อสารให้เหมาะสมต่อสถานการณ์มีเช่นนั้นอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคลากร หรือระหว่างบุคลากรกับองค์กร จนนำมาสู่ความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาได้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนให้สามารถใช้ทักษะการสื่อสารอย่างเชี่ยวชาญเพื่อลดปัญหาดังกล่าว

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในภาพรวมพบว่า ค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.43 ถึง 0.51

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีความกล้าที่จะเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ และการมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยียมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถที่จะบริหารสถานศึกษาได้อย่างกล้าหาญเมื่อเผชิญวิกฤติหรือปัญหา เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การส่งเสริมภาพลักษณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ และการมีทักษะการสื่อสารที่ยอดเยียมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับภาวะผู้นำแบบบาร์มีซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบบาร์มีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีเปรียบเทียบกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของภาวะผู้นำแบบบาร์มีหลังจากที่มีการนำสภาพปัจจุบันที่มีระดับการปฏิบัติน้อย หรือประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงไปปรับใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำแบบบาร์มีกับภาวะผู้นำรูปแบบอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วัฒนาวีโส. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับความพึงพอใจในงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). ความกล้า: ชัยชนะสู่ความสำเร็จ. สืบค้นจาก <https://bit.ly/2qcGlkm>.
- เตือนใจ สุนกุล. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ธีรวิทย์ แพบัว. (2564). ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 8(1), 55-68.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. อุดรธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อิทธิศักดิ์ ศิริจันทร์. (2562). ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 13(2), 136-144.
- Krume, N. (2015). Charismatic leadership and power: using the power of charisma for better leadership in the enterprises. *Journal of Process Management and New Technologies*, 3(2), 18-27.
- Mumford, M. D., Zaccaro, S. J., Harding, A. K., Jacobs, T. O., & Fleishman, E. A. (2014). Stogdill's leadership theory: A legacy for the 21st century. *The Leadership Quarterly*, 25(1), 161-170.
- Ozgenel, M. (2020). The role of charismatic leader in school culture. *Eurasian Journal of Educational Research*, 20(86), 85-114.
- Piscione, D. P. (2014). *The risk factor: Why every organization needs big bets, bold characters, and the occasional spectacular failure*. New York: St. Martin's Press.

Assessment of needs for Digital Leadership Development of School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Loei, Nong Bua Lam Phu

Mana Dotchai^{1*}

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author: mdotchai@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to investigate the current state, desirable conditions, essential requirements, for the digital leadership competency of school administrators affiliated with the Secondary Educational Service Area Office Loei Nong Bua Lamphu. The research sample includes 325 administrators and teachers, The research methodology employs a questionnaire with a five-level Likert scale, yielding an index of congruence ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability level of 0.93. Statistical analyses include frequency, percentage, mean, standard deviation, and the necessity index. The research findings indicate: The current state of digital leadership competency among school administrators affiliated with the Secondary Educational Service Area Office Loei, Nong Bua Lamphu, is generally at a high level. Specifically, the overall desirable conditions are at the highest level, with the most desired state being the ability to use digital tools vigorously (PNI_{Modified} 0.34).

Keywords: Development Guideline, Digital Leadership, School Administrators

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

มานะ โดตชัย^{1*}

¹วิทยาลัยพินิจบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author: mdotchai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่ปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และองค์ประกอบที่มีต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว มีค่า PNI_{Modified} (0.34)

คำสำคัญ: การพัฒนาภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2022 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีคุณภาพด้วยการยกระดับการศึกษาไทยแบบพลิกโฉม โดยน่านวัตกรรมดิจิทัลและแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา (G-Suite for Education) มาประยุกต์ใช้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างบูรณาการ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ของสังคมที่เกิดจากโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่หมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่บนระบบดิจิทัล ส่งผลให้เกิดการวิจัยพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคม (Social Digital Innovation) ในรูปแบบบริการอัจฉริยะด้านต่างๆ เช่น บริการด้านการเรียนรู้ บริการด้านสุขภาพ (ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู, 2562)

การศึกษายุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2560) โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติและวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จึงเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ โดยการใช้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณค่าให้กับสถานศึกษา (Sheninger, E. C., 2014) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะ ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาตนให้มีทักษะจำเป็นสำหรับผู้บริหารในยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (technology leadership) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (innovative

leadership) และพัฒนาความรู้และประสบการณ์เหล่านี้เป็นสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (สุภวัช เชาวันเกษม, 2563)

จากสภาพการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกในยุคดิจิทัล ภาวะผู้นำถือเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ยิ่งในปัจจุบันมีกระแสการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้ผู้นำต้องปรับตัว ปรับรูปแบบกระบวนการในการบริหารที่แตกต่างไปจากเดิมในหลายๆ มิติ และการบริหารในยุคดิจิทัลนั้น ผู้นำหรือบริหารจะต้องให้ความสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์ดิจิทัลและมีภาวะการเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล โดยผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง และรู้จักการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะสามารถทำให้การดำเนินงานภายในองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น (รุ่งรัตน์ พลชัย, 2563)

จากความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู อย่างจริงจัง ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู อย่างจริงจัง โดยงานวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด โดยศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล โดยมุ่งหวังเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร พัฒนาครู พัฒนาผู้เรียน ในบริบทของสถานศึกษาในสังกัดรวมไปถึงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวนทั้งสิ้น 2,113 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,027 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวน 325 คน ซึ่งได้มาจากการเทียบสัดส่วนประชากรตามตารางเครจซี่มอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan) ผู้บริหารใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 52 คน ครูผู้สอน 273 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบการตอบสนองคู่ (Dual – Response Format) เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว 3) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ 4) ความเข้าใจในความรู้และทักษะ

ความสามารถของคนในองค์กร 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ และความต้องการจำเป็นในแต่ละระดับมีเกณฑ์การพิจารณา คือ

5 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 สร้างแบบถามให้ครอบคลุมนิยามเชิงปฏิบัติการทั้ง 5 ด้าน

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และขอคำแนะนำข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเห็นและให้คะแนนวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Consistency: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ขึ้นไป

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำไปจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีแผนการดำเนินการเก็บข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตรวจสอบความสมบูรณ์ในแต่ละชุดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งและ วุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์ ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นขั้นตอนการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย โดยใช้สูตรของ นางสาวลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) โดยปรับจากสูตร PNI เดิมโดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI Modified)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของดัชนีความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 325 คน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของข้อมูล (PNI_{Modified}) ผลปรากฏดังในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม

ภาวะผู้นำดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ ที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การมีวิสัยทัศน์	3.32	0.46	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก	0.29	4
2. การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว	3.49	0.44	ปานกลาง	4.49	0.51	มาก	0.34	1
3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้	3.35	0.48	ปานกลาง	4.48	0.53	มาก	0.33	2
4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร	3.46	0.55	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด	0.29	3
5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล	3.40	0.55	ปานกลาง	4.49	0.51	มาก	0.28	5
รวม	3.40	0.36	ปานกลาง	4.49	0.48	มาก	0.26	-

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า สภาพที่ปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.44) รองลงมา คือ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.55) และ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.55) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.48) และการมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.46)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) รองลงมา คือ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51) และ การมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.52)

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูในภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ย PNI_{Modified} = 0.25 ด้านความต้องการที่จะพัฒนาพบว่ามีความ

PNI_{Modified} สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (PNI_{Modified} = 0.34) ลำดับที่ 2 คือ ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (PNI_{Modified} = 0.33) ลำดับที่ 3 คือ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาในทุกด้าน ตั้งแต่การบริหารจัดการ การเรียนการสอน ไปจนถึงการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล (2565) ที่พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับมากที่สุดคือ องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบสื่อสารดิจิทัล องค์ประกอบเสริมสร้างแรงจูงใจดิจิทัล องค์ประกอบวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล และองค์ประกอบความรู้และการใช้ทักษะทางดิจิทัล

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จากผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัลที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับมากที่สุดคือ องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบสื่อสารดิจิทัล องค์ประกอบเสริมสร้างแรงจูงใจดิจิทัล องค์ประกอบวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล และองค์ประกอบความรู้และการใช้ทักษะทางดิจิทัล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล (2565) ซึ่งได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับมากที่สุดคือ องค์ประกอบสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบสื่อสารดิจิทัล องค์ประกอบเสริมสร้างแรงจูงใจดิจิทัล องค์ประกอบวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล และองค์ประกอบความรู้และการใช้ทักษะทางดิจิทัล

1.3 ความต้องการจำเป็น PNI Modified ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่าองค์ประกอบการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการทำงานในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างคล่องแคล่ว เพื่อสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจ และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล (2565) ที่วิจัยเรื่องผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเองมากที่สุดขององค์ประกอบการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยโดยนำผลการประเมินแนวทางที่มีระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับที่สูงที่สุดมาอภิปราย ตามลำดับดังนี้ ความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับสภาพบริบทปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปสู่ยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล

ที่เข้มแข็ง เพื่อนำสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และบรรลุเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของ นราธิป โชคชัยสุนทร และคณะ (2564) ที่วิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาโร เฟ็งสวีสดี และคณะ (2564) ที่ศึกษาเรื่องผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล มีแนวโน้มที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญที่ได้จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเอง เพื่อนำสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะและความสามารถด้านดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้และทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล เป็นต้น การพัฒนาทักษะและความสามารถด้านดิจิทัลสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี เช่น การเข้ารับการอบรม การฝึกอบรมภายในสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

2. การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานเชิงปฏิบัติ การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นที่การปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานเชิงปฏิบัติได้โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น การจัดการเรียนรู้ การนิเทศการสอน การติดตามและประเมินผล เป็นต้น

3. การพัฒนาทักษะการปรับเปลี่ยน โลกยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถปรับตัวและนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติได้ ทักษะการปรับเปลี่ยนสามารถพัฒนาได้โดยการติดตามข่าวสาร ศึกษาข้อมูลใหม่ๆ และเปิดใจรับสิ่งใหม่ๆ

การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและความพร้อมในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและนำแนวทางการพัฒนาที่กล่าวมาข้างต้นไปปฏิบัติ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพ 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล 3) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายควรร่วมกันดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอและการส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสร้างและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นการสร้างแหล่งข้อมูลและเครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ หรือการสร้างกลุ่มทำงานและฟอรัมเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้.

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กร การศึกษาการเปลี่ยนแปลงขององค์กรในสถานศึกษาเมื่อมีการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการสำรวจขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเปลี่ยนแปลง และวิธีการจัดการที่เหมาะสมในการดำเนินการ.

3. ควรวิเคราะห์แนวโน้มที่มีอยู่ การวิเคราะห์แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการสำรวจการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนานี้ และการหาแนวทางการดำเนินงานในอนาคตที่เหมาะสม.

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับผลการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล การศึกษาและเปรียบเทียบระดับผลการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ โดยการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งที่มาต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จและปัญหาที่เจอในการพัฒนานี้.

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา แสนสุข. (2559). ภาวะผู้นำ Leadership. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัททริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี, วาโร เฟิงส์วีสต์, วลนิกา ฉลากบาง และพรเทพ เสถียรนพเก้า. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา, วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(79), 11-20.
- ณัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล. (2565). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(2), 103-116.
- ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. ครุศาสตร์สาร, 13(2), 285-294.
- นราธิป ไชคชยสุนทร, วาโร เฟิงส์วีสต์ และเอกลักษณ์ เพียสา. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. วารสารบัณฑิตศึกษา, 18(80), 90-95.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน 1(3), 53-62
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิกา สุบรรณาง. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- สุภาวษ์ เชาว์นเกษม. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and psychological measurement, 30(3), 607-610.
- Sheninger, E. C. (2014). Digital leadership: changing paradigms for changing times. United States of America: Corwin

The Skills of Educational Administrators in the 21st Century with the Effectiveness of School Administration under Udon-Thani Provincial Administrative Organization

Uraiporn Srijumpon^{1*}

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author: sriuraiporn2523@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the skill level of school administrators in the 21st century that affects the effectiveness of school administration. 2) to study the relationship between the skills of school administrators in the 21st century that affect the effectiveness of school administration. The sample groups were the sample group includes 127 administrators and teachers in schools under the Udon - Thani Provincial Administrative Organization, Udon - Thani Province, academic year 2023. Setting the sample size by the tables of Krejcie & Morgan. The research instrument was a 5 rating-scale questionnaire with a confidence factor of .975. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, simple correlation analysis. The research results were found that: 1) The skills of educational administrators in the 21st century of schools under Udon -Thani Provincial Administrative Organization. Overall, it is at a high level. 2) School administration effectiveness of schools under Udon - Thani Provincial Administrative Organization. Overall, it is at a high level. 3) The skills of school administrators in the 21st century and the overall effectiveness of school administration under Udon - Thani Provincial Administrative Organization have a high positive relationship. Statistically significant at the .01 level.

Keywords: School Administrator Skills, 21st Century, Effectiveness, School Administrator

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

อุไรภรณ์ ศรีจุมพล^{1*}

¹วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author: sriuraiporn2523@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหาร และข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .974 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี มีประสิทธิผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21, ประสิทธิผล, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2022 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีบทบาทที่สำคัญต่อชีวิต และสังคมของมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศได้สร้างการเปลี่ยนแปลงและโอกาสให้แก่องค์กร เช่น เปลี่ยนโครงสร้าง ความสัมพันธ์และการแข่งขันในอุตสาหกรรม ปรับโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กร เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและบริการ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสาร และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้มีการพัฒนาและกระจายตัวของภูมิปัญญา เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ให้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสิ้นเปลืองน้อยที่สุด โดยจะต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งการพัฒนาหรือสร้างองค์ความรู้ รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาผสมผสานร่วมกับจุดแข็งในสังคมไทย อาทิ สร้างความเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ มีการบริหารจัดการสิทธิ และสิทธิบัตร และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมกับชุมชนตามแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เช่นเดียวกันกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เนื่องจากการศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน หรือไม่ได้อยู่ในโรงเรียน แต่เป็นการเรียนรู้ ตลอดชีวิตที่ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ มีทุกเรื่องทั้งที่เป็นความรู้วิชาการทั่วไป ความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย ได้ในทุกที่ทุกเวลาและทุกโอกาส การที่จะให้ทุกคนได้ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพนั้น เทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยสำคัญเป็นอย่างมาก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560).

การศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาที่ต้องอาศัยเทคโนโลยี เข้ามาช่วยเพื่อทำให้โลกก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัลอันส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการทุกด้าน การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้พร้อมที่จะรับเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมและสามารถดำรงชีวิตใน

ยุคดิจิทัลได้อย่างมีความสุข เทคโนโลยีเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาในยุคปัจจุบัน หากมีการ วางแผนในการบริหารจัดการที่ดีจะทำให้การบริหารงานโรงเรียนเป็นระบบ สะดวก รวดเร็ว และมีความ น่าเชื่อถือในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน ประเทศไทยอยู่ในยุคการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2016) ในการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 9 มาตรา 63 ถึง 69 (2) ได้ระบุไว้เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และความสัมพันธ์กับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาโดย นอกจากนี้ในแผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2561-2564 ยังได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ ดังนี้ “สู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีพลวัต บนฐานของสังคมที่รู้จักคิด รู้เท่าทัน และกำลังคนที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล” และได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากำลังคนสู่ยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพกำลังคนดิจิทัล ทักษะดิจิทัล เบื้องต้น โดยเริ่มจากการพัฒนาทักษะการคิดเชิงตรรกะ (Computational Thinking) การเขียนโปรแกรม (Coding) และการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ดิจิทัลการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ทักษะดิจิทัล ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ประณวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้าน โดยใช้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบันนั้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่ จึงต้องอาศัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กำหนดว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบงานราชการ 4.0 จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยอย่างน้อย 3 ประการ ดังต่อไปนี้ 1. การสานพลังระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม (Collaboration) เป็นการยกระดับการทำงานจากการประสานงานกันหรือทำงานด้วยกันไปสู่การร่วมมือกัน เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย 2. การสร้างนวัตกรรม (Innovation) เป็นการคิดค้นและหาวิธีการ หรือศึกษาเรื่องใหม่ๆ เพื่อให้เกิดผลกระทบใหญ่ต่อการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและ 3. การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล (Digitization) เป็นการผสมผสานการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลผ่านระบบคลาวด์ (Cloud) อุปกรณ์สมาร์ทโฟน และเครื่อง มือที่ใช้ในการทำงานร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทางได้อย่างปลอดภัย และประหยัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหาร ในการใช้ความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในการจูงใจให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ผู้บริหารจะเป็นบุคคลหลักที่จะต้องรับผิดชอบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและความสำเร็จที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาจากความสำเร็จดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญต่อประสิทธิผลการบริหารเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางพัฒนาการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาทักษะทางการบริหารของ ผู้บริหารอันจะส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือจากสาธารณชนมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 190 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 127 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสารหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตคำถาม

3.3 สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดในการวิจัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดลองใช้แบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 แล้วนำไปใช้จริง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำนวน 127 คน เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยส่งแบบสอบถามทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ไปยังโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี กำหนดวันส่งคืนตามที่อยู่ที่กำหนดให้

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้โปรแกรม google form ในรูปแบบ คิว อาร์ โค้ด ให้กับกลุ่มตัวอย่างทาง Line จำนวน 127 ฉบับ โดยขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือตอบกลับภายใน 5 วันหลังจากได้รับข้อความ

4.3 เมื่อครบกำหนด เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน วิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์หาค่าของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยนำตัวแปรต้นทุกตัวที่ต้องการวิเคราะห์มาจับคู่กับตัวแปรตามทีละคู่โดยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับทักษะของผู้บริหาร			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ทักษะด้านการสื่อสาร	4.21	.51	มาก	5
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.26	.60	มาก	2
3. ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	4.24	.57	มาก	4
4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล	4.24	.55	มาก	3
5. ทักษะด้านความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีม	4.33	.55	มาก	1
รวม	4.25	.510	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือทักษะด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.21$)

1.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี แสดงไว้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน		ระดับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านความสามารถในการปรับตัว	4.33	0.52	มาก	2
2	ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.35	0.55	มาก	1
3	ด้านความสามารถในการบูรณาการ	4.28	0.51	มาก	4
4	ด้านความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของตน	4.29	0.54	มาก	3
รวม		4.31	0.49	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ที่มีประสิทธิผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.32$) ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความสามารถในการบูรณาการ ($\bar{X} = 4.27$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน				
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	TOTAL _Y
ทักษะด้านการสื่อสาร (X ₁)	0.672**	0.652**	0.687**	0.690**	0.731**
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X ₂)	0.654**	0.609**	0.678**	0.664**	0.704**
ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (X ₃)	0.711**	0.655**	0.664**	0.716**	0.743**
ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (X ₄)	0.709**	0.687**	0.751**	0.726**	0.777**
ทักษะด้านความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีม (X ₅)	0.784**	0.760**	0.703**	0.765**	0.815**
TOTAL _X	0.775**	0.738**	0.764**	0.781**	0.827**

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.827^{**}$) เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับสูงคือด้านทักษะด้านความร่วมมือ

และการทำงานเป็นทีม (X_5) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสูงสุดเท่ากับ (0.815^{**}) รองลงมาอยู่ในระดับสูง คือ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสูงสุดเท่ากับ (0.777^{**}) และอยู่ในระดับสูง คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนต่ำสุดเท่ากับ (0.704^{**}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ยอมรับและเข้าใจธรรมชาติของการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง กรุงขาลี (2561) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะด้านการตัดสินใจ ผลสัมฤทธิ์ ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรินทร์ จันทโร และมัทนา วังนอมศักดิ์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิค ทักษะการบริหารเวลา ทักษะการตัดสินใจและทักษะการวินิจัย

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีประสบการณ์การทำงาน และมีความรู้ความสามารถในทักษะด้านต่างๆ หลากหลายจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียน การที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นศูนย์รวมในการจัดการศึกษา ทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจ เป็นผลทำให้การดำเนินการของสถานศึกษามีประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรา หาญรักษ์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวมมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารและประสิทธิผลโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันโดยรวมมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร และประสิทธิผลโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันโดยรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพงษ์ อัยวงศ์ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิภาพโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นศูนย์รวมการจัดการศึกษาทำให้ ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจเป็นผลทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ การดี อนันต์นาวิ (2665) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษากับภาวะผู้นำดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ความร่วมมือ การเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ความรู้ดิจิทัล 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ทักษะการสื่อสาร และ 5) การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลแก่บุคลากร ที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและสามารถอยู่รอดได้ในยุคดิจิทัล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ผู้เรียน บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง องค์กร ชุมชนและสังคม ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ ปรีชานนท์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน 3) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือรองลงมา คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านการสื่อสาร

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความสามารถในการบูรณาการ

ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.827^{**}$) เป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับสูงคือด้านทักษะด้านความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีม (X_5) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสูงสุดเท่ากับ (0.815^{**}) รองลงมาอยู่ในระดับสูง คือทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสูงสุดเท่ากับ (0.777^{**}) และอยู่ในระดับสูง คือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_2) ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนต่ำสุดเท่ากับ (0.704^{**}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ด้านที่ต่ำที่สุด คือ ทักษะด้านการสื่อสาร ในหัวข้อผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความคิด ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานทางการศึกษาควรนำผลการวิจัยนี้ เป็นกรอบ

ในการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร ทั้งทักษะการพูด และการเขียน สำหรับงานทั่วไป และงานพระราชพิธี เพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพต่อไป

1.2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการบูรณาการ ในหัวข้อที่หน่วยงานภายนอกสถานศึกษา เช่น ชุมชน ภูมิปัญญา ภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเชิญชวน ชุมชน ภูมิปัญญาภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา
- 2.2 ควรศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน
- 2.3 ควรศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ภารดี อนันต์ธานี. (2665). ผู้บริหารสถานศึกษา: ภาพผู้นำดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 11(2), 1-12.
- วัชรพงษ์ อ้อยวงศ์. (2561). สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วัชรินทร์ จันทโร และมัทนา วังนอมศักดิ์. (2562). ทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 6(2), 86-94.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- อิสรา หาญรักษ์. (2563). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดนครพนม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- Adegbe mile, O. (2011). Principals' competency needs for effective schools' administration in Nigeria. Journal of Education and practice, 2(4), 15-23.

Innovative Leadership with The Effectiveness for Schools Under The Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3

Ladawan Wongsin^{1*}

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author: Ladawanwongsin05092533@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the innovative leadership level of educational institution administrators under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 3, 2) to study the effectiveness of educational institutions under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 3, and 3) to study the relationship between innovative leadership and the effectiveness of educational institutions under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 3 Udon Thani Primary Education Area 3. The sample used for this research were 351 persons from school administrators for 133 persons by purposive sampling and from the teachers under the office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3 in academic year 2023 by stratified and proportion samplings. The instruments using for this research were 5 rating scales questionnaires with the confidence at 0.97 The statistics using for data analysis included mean, standard deviation, and correlation of pearson product moment. The results of findings were as follows: 1) the innovative leadership for school administrators was in the highest level. 2) the effectiveness for the schools under the office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3 was in the highest level. 3) In general, there is a significantly high positive correlation at the .01 level of statistical significance. The aspect with the highest correlation is risk management with the ability to produce students with high learning effectiveness ($r_{xy} = .703$).

Keywords: Relation, Innovative Leadership, Effectiveness

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ลดาวัลย์ วงศ์สินธุ์^{1*}

¹วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author: Ladawanwongsin05092533@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 351 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานค่าส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง กับ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($r_{xy} = .703$)

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ประสิทธิภาพ

© 2022 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยซึ่งอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564) นับว่าเป็นช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่ได้สั่งสมมาเป็นเวลานาน ท่ามกลางสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการดำเนินการเทคโนโลยีนำไปใช้ในการผลิตสื่อ และนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอนและการทำงานในสถานศึกษามีความสามารถในการรับรู้และใส่ใจรายละเอียดของเหตุการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้งและเปิดใจรับแนวคิดใหม่กล้าคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์รวมทั้งนำแนวคิดเก่ามาต่อยอดเพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (สุกัญญา เข้มซ้อย, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาเองจึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนใจใฝ่รู้และพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องและอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ตัวเองมีคุณลักษณะของผู้นำ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างโดดเด่น โดยเฉพาะทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของตนเอง ครูพร้อมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษาสอดคล้องกับ ฮอร์ท และ บัคเนอร์ (Horth & Buchner, 2014) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรมีทักษะที่จำเป็น คือ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking Skills) ถือว่าเป็นทักษะที่ต้องหมั่นฝึกฝนให้เกิดความเชี่ยวชาญ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่ขั้นนวัตกรรมนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตัวเองให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leader) เพื่อจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาเองร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่

เพื่อให้ได้นวัตกรรม หรือสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาสามารถพัฒนา การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงเป็นอีกแนวทางที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่จะสนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษา ตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านี้ไปให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การยอมรับและนำสิ่งเหล่านั้น มาใช้กับตนเองก่อนเผยแพร่หรือส่งเสริมให้ครูและที่สำคัญสิ่งที่ผู้นำต้องมีคือความสามารถในภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานให้ได้นวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญภายใต้ข้อจำกัดของการบริหารโรงเรียนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 3 ได้ดำเนินการเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดทิศทางขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดระบบนิเทศกำกับติดตามดูแลภารกิจหลักของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ด้วยการยกระดับให้มีมาตรฐานโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากข้อมูลการทดสอบระดับชาติของสำนักงานมาตรฐานการทดสอบ o-net ปีการศึกษา 2560 ถึงปี 2565 พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในทุกกลุ่มสาระซึ่งประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ต้องได้รับการปรับปรุงปรับเปลี่ยนและพัฒนาโดยปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุหลายประการ เหตุสำคัญประการหนึ่งคือการที่บุคลากรในโรงเรียนมีความคิดความเชื่อค่านิยมและพฤติกรรมที่แตกต่างกันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 3

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถมีภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นในเชิงนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 4,046 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 351 คน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเลือกโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 133 คน และครูผู้สอนเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน

จำนวน 218 คน หลังจากนั้นคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากแบบใส่คืน รวมจำนวน 351 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 2) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 6) ด้านการบริหารความเสี่ยงเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ด้านความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาและการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือด้วยตนเอง โดยสร้างแบบสอบถามเป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้องและหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ซึ่งมี การดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3

3.3 สร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาร่างแบบสอบถาม

3.4 นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไข เสนอให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานวิจัยและนวัตกรรม ทางด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ลงความเห็นและให้คะแนนวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (มณีรัตน์ พัฒนสมบัติสุข, 2564) ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

3.5 นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจริง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 จำนวน 30 คน และนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (มณีรัตน์ พัฒนสมบัติสุข, 2564) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วจากนั้นนำไปจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษางานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3” โดยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างผ่านทางโรงเรียนด้วยตนเอง โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566 ถึง สิงหาคม 2566

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางระบบ SMSS ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 พร้อมกับ QR Code แบบสอบถามออนไลน์จำนวน 351 ฉบับ ไปยังสถานศึกษาเพื่อแจกให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างและประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาต่างๆ ด้วยตนเอง จนครบ 100 %

4.3 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (frequency) และ หาค่าร้อยละ (percentage)

5.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยใช้ค่า สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ปรับมาจาก กรอบแนวคิดของชูศรี วงศ์รัตน์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.11	0.56	มาก
2	ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.00	0.63	มาก
3	ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	3.96	0.69	มาก
4	ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม	4.12	0.67	มาก
5	ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.13	0.54	มาก
6	ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.11	0.58	มาก
	รวม	4.08	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ($\bar{X}$

= 4.12) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการบริหารความเสี่ยง ($\bar{X}$ = 4.11) และด้านการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.00) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}$ = 3.96)

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.97	0.59	มาก
2	ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู	3.97	0.59	มาก
3	ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนสถานศึกษา	4.03	0.62	มาก
รวม		3.99	0.56	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.03) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = 3.97) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{xy} = .781) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริหารความเสี่ยง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดคือ ด้านการบริหารความเสี่ยง กับ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (r_{xy} = .703)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้เนื่องจาก การมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ เล็งเห็นความสำคัญและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ นำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัย พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพ และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอาฟานดี คอลออาแซ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร ในการบริหารจัดการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ แสงทอง (2552) ได้สรุปว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และเครือข่ายโทรคมนาคม ที่เชื่อมต่อกัน สำหรับใช้ในการส่งและรับข้อมูล และมีมิติเดียวเกี่ยวกับความรู้ โดยผ่านกระบวนการ ประมวลหรือจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและความสะดวกมาใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา ในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสารี ทรัพย์รวงทอง (2566) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์ เรื่องรูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การบริหารความเสี่ยง (2) การใช้เทคโนโลยี(3) การส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์(4) การสร้างองค์กรนวัตกรรม (5) การมีวิสัยทัศน์ (6) บทบาทหน้าที่ และ (7) การทำงานเป็นทีม

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมย่อมต้องมีการวางแผน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่การบริหาร การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน มีการประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่ กำหนดการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมย่อมต้องมีการวางแผน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรร ทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่การบริหาร การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ซึ่ง สอดคล้องกับแนวความคิดของ Mott (1972) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่างๆของสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องและทันสมัยกับความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลง นโยบายของสถานศึกษาไม่ควรยึดตายตัวจนเปลี่ยนแปลงไม่ได้จะทำให้ล้าสมัย ในขณะเดียวกัน จะต้องสามารถปรับให้ทันสมัย ทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน ควรมีนวัตกรรมและสื่อการสอนใหม่ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการ และเกิดบรรยากาศการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนางทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต2 พบว่าผู้บริหารสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาได้อย่างลงตัว ประหยัด และคุ้มค่า ผู้บริหารและครูสามารถพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ผู้บริหารและครูร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆในสถานศึกษาได้ดี บุคลากรของสถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมยุคปัจจุบันได้ดี

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการบริหารปัจจัยและกระบวนการกระบวนการดำเนินงานต่างๆโดยมีการวางแผน วิเคราะห์ ระบุความเสี่ยงกำหนดแนวทางหรือมาตรการควบคุมกิจกรรม เพื่อป้องกันและลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ทำให้ระดับความเสี่ยงและผลกระทบจากเหตุการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตมีผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด กำกับ และตรวจติดตามการบริหารความเสี่ยงอย่างมีระบบอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ มีการคำนึงถึงเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ ประวดี ยงบุตร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า การบริหารความเสี่ยงถือเป็นกระบวนการที่คณะกรรมการผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กร ใช้ในการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการกำหนดแนวทางหรือมาตรการควบคุมความเสี่ยง เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวพอรุ่ง แสงนวล (2563) พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องจัดการประชุม อบรม สัมมนาเพื่อประเมินความ เสี่ยง การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง และ ทำแผนการจัดการและแผนการบริหารความเสี่ยง เพื่อรองรับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่จะเกิดความเสียหายขึ้นกับโรงเรียนเมื่อเวลาเปลี่ยนไปหรือ ภายหลังการดำเนินการตามกิจกรรมควบคุมความเสี่ยงแล้ว ซึ่งจะช่วยให้สามารถค้นพบความเสี่ยง ใหม่ที่จะ

เกิดขึ้นรวมทั้งทำให้ทราบว่าแผนการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดนั้นสามารถลดหรือควบคุม ความเสี่ยงได้หรือไม่และมีประสิทธิภาพดีควรจะดำเนินการต่อไปหรือต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ประกอบด้วยด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงสามารถสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านการบริหารความเสี่ยง มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มากที่สุด จึงควรส่งเสริม และพัฒนาการสร้างวิสัยทัศน์ด้านการบริหารความเสี่ยง การรับมือและบริหารจัดการกับความเสี่ยงให้กับผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น ส่วนด้านการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ต่ำกว่าทุกด้าน และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในทางบวก เนื่องจาก การคิดสร้างสรรค์ คือการคิดนอกกรอบ คิดสิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิมโดยอาศัยการบูรณาการเชื่อมโยงจากความรู้และประสบการณ์เดิม สร้างแนวความคิดใหม่ๆ ในการขับเคลื่อน ให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม สร้างทางเลือกใหม่เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่จะทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ มีความพึงพอใจในการทำงานและมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ดังนั้นจึงควรศึกษาสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาของหน่วยงานภาครัฐ หรือสถานศึกษาเอกชน ในระดับที่ต่างกัน เช่น ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา หรือเปรียบเทียบกับสถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ ไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือนำไปใช้ ในเรื่องต่างๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาภาครัฐ ประเภทอาชีวศึกษา หรือ ภาคเอกชน

2.3 ควรวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาภาคสนาม ลงพื้นที่จริง ด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาในเชิงลึก และตรวจสอบความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัย

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระบุรีแก้ว เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญเลิศ แสงทอง. (2552). สภาพการดำเนินงานและความต้องการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).
- ประวัติ ยงบุตร. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- พอรัฐ แสงนวล. (2563). การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. วารสารศิลปการจัดการ, 4(3), 672-685.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชลบุรี: มนตรี.
- มณีนรีศรี พัฒนสมบัติสุข. (2564). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทางการพยาบาลและสังคมศาสตร์. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 8(2), 329-343.
- สาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2566). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(3), 309-324.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุลย์. (2553). การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อาฟานดี คอลออาแซ และสร้อยณี อุเสินยาง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(2), 125-140.
- Horth, D., & Buchner, D. (2014). Innovation leadership: How to use innovation to lead effectively, work collaboratively, and drive results. Center for Creative Leadership, 18, 4221-4245.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and psychological measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1961). The Human Organization: Its Management and value. New York: McGraw-Hill.
- Mott, Paul E. (1972). The Characteristic of Efficient Organizations. New York: Harper and Row Publishers.

